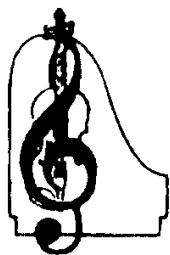

culturele
ANBI
miv 1-1-2015

374e concert

Woensdag 13 april 2016
20.00 uur

Pianorecital door
**Antonii
Baryshevskiy**

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

PROGRAMMA

Frédéric Chopin (1810-1849)
24 Preludes op. 28 (1836- '39)

PAUZE

Galina Ustvol'skaya (1919 - 2006)
Sonate voor piano nr. 5 (1986)

Dmitri Sjostakovitsj (1906– 1975)
Uit 24 Preludes en Fuga's op. 87
(1951- 52)

Nr. 9 in E gr. t.
Moderato non troppo - Allegro
Nr. 18 in f kl. t.
Moderato - Moderato con moto
Nr. 21 in Bes gr. t.
Allegro - Allegro non troppo
Nr. 24 in d kl. t.
Andante - Moderato

Antonii Baryshevskiy werd in 1988 geboren in Kiev en begon zijn pianostudie op 7-jarige leeftijd. In 2007 ging hij studeren bij Valery Kozlov aan de Oekraïense Tsjaikovski Nationale Muziek Academie. Hij is prijswinnaar van meerdere belangrijke concoursen, zoals het 'Internationale Pianoconcours Ferruccio Busoni' (2de prijs, 2011) en het 'Internationale Pianoconcours Arthur Rubinstein' in Tel Aviv (1ste prijs, 2014). Sinds 2012 trad hij meermalen als solist op met het Oekraïens Nationaal Philharmonisch Orkest evenals met diverse orkesten in Europa. Inmiddels heeft hij verscheidene opnames gemaakt voor radio en televisie in Oekraïne, Servië, Italië, Denemarken en Spanje. Daarnaast heeft hij de muziek opgenomen voor een film, geproduceerd door de Dovzhenko Film Studio's. Naxos heeft een cd uitgebracht met opnamen van deze veelzijdige prijswinnaar.

*Frédéric Chopin, Schilderij
Thomas Couture (1815-1879)*

De 24 Preludes van **Chopin** zijn korte pianostukken die wat betreft vorm en mentale gesteldheid zeer verschillend zijn. Een prelude is van oudsher een instrumentaal stuk mu-

ziek dat improviserend en spontaan wordt uitgevoerd als inleiding op een andere compositie. Evenals Bachs Preludes, geschreven als inleiding op de Fuga's van 'Das Wohltemperierte Klavier' komen in de Preludes van Chopin alle 24 toonsoorten aan bod, bij Bach chromatisch, bij Chopin gerangschikt volgens de kwintencirkel, waarbij de majeur toonsoort steeds wordt gevolgd door de hieraan gerelateerde toonsoort in mineur. De prelude is in de 19e eeuw een zelfstandige compositievorm geworden. Chopin was in 1837 in een depressie geraakt nadat de familie van een adellijk Pools meisje hem had afgewezen wegens zijn slechte gezondheid; hij leed aan longtbc. Pas nadat Chopin in 1838 een relatie was begonnen met de schrijfster George Sand verbeterde zijn toestand. De winter 1838-39 bracht het paar samen met Sand's twee kinderen door op Mallorca, waar zich echter ook tegenslagen voordeden: heel slecht weer, een bestelde piano die door de douane werd opgehouden en een conventioneel ingestelde katholieke bevolking, die het stel met wantrouwen bejegende. Desondanks heeft Chopin op Mallorca een groot aantal Preludes gecomponeerd en hiermee zijn op. 28 kunnen voltooien. De volgorde van de 24 Preludes, voorzien van enkele korte karakteristieken:

- C Agitato (koortsachtige verwachting)
- a Lento (klaagzang van slavisch karakter met opvallende harmonieën en meedogenloze dissonanten, zeer progressief voor die tijd)

- G Vivace (snelle doorgaande passages in de linkerhand; rechts een herderlijke melodie)
- e Largo (klagende melodie met dalende chromatische akkoorden in de linkerhand; werd gespeeld op Chopin's begrafenis)
- D Molto allegro
- b Lento assai (eveneens gespeeld op Chopin's begrafenis)
- A Andantino (gebaseerd op mazurka-achtig volksliedje)
- fis Molto agitato (koortsachtige opwinding in een demonische droom, waaruit men in de laatste maten gelouterd ontwaakt)
- E Largo (majestueus voortschrijdende mars)
- cis Molto allegro ('capriccio', motvliedertjes)
- B Vivace (wiegende rondedans in 6/8 maat)
- gis Presto (maniakale onrust)
- Fis Lento– Più lento ('nocturne'; peinzend over het verlorene)
- es Allegro (kortste Prelude; donderrollen)
- Des Sostenuto (langste Prelude, bijgenaamd 'regendruppelprelude', naar het verhaal van George Sand, dat Chopin door de aanhoudende regens op Mallorca geïnspireerd zou zijn tot het ostinatoritme. Beklemmend en duister van karakter)
- bes Presto con fuoco (snel en vurig)
- As Allegretto ('Lied ohne Worte'; lievelingsprelude van Felix Mendelssohn)
- f Molto allegro (wanhoop)
- Es Vivace (op vleugels naar een geliefde)
- c Largo (Marche funèbre)
- Bes Cantabile (sfeer van vereenzaming)
- g Molto agitato (rebellie)
- F Moderato (speelse waterfeeën)
- d Allegro appassionato (stotende arpeggio's in de linkerhand als onderdrukt vulkanisch geweld tegen - over pathetische declamatie rechts)

Galina Ustvol'skaya werd geboren in Petrograd (later Leningrad en nu weer St. Petersburg). Ze studeerde aanvankelijk cello, later compositie bij Sjostakovitsj, die over haar heeft gezegd: 'Ik ben ervan overtuigd dat zij wereldwijd bekend zal worden bij iedereen die oprecht-

heid in de muziek van het hoogste belang vindt'. In een brief aan haar schreef hij: 'Jij bent niet door mij beïnvloed; eerder ben ik beïnvloed door jou'. Werd zij aanvankelijk misschien enigszins beïnvloed door Satie en deden haar vocale werken denken aan Moesorgski en Mahler, latere composities zijn met

geen enkele bekende muziekstijl te vergelijken. Haar werk is volstrekt persoonlijk: vaak brutaal, wrang, bot, brutaal en raadselachtig. Zij wordt wel de 'vrouw met de hamer' genoemd! Ook maakt zij gebruik van volstrekt bizarre instrumentale combinaties, bv 'piccolotuba-piano', 'acht contrabassen- piano- houten kist' of 'trompet- tam tam- piano -lage altstem'. In haar *5e pianosonate* is er naast strenge ritmen ook plaats voor vragende onzekerheid, speelsheid, inkeer en mildheid.

Hoewel **Dmitri Sjostakovitsj** een uitstekend pianist was, is zijn oeuvre voor pianosolo relatief klein: twee sonates, een aantal korte stukken en als belangrijkste pianowerk in 1932-33 de 24 Preludes op. 34 naar voorbeeld van Chopin en Skriabin. Het zwaartepunt van zijn compositorisch werk ligt meer bij de opera, andere vocale muziek, de symfonieën en het strijkkwartet.

De 24 *Preludes en Fuga's op. 87*, naar voorbeeld van Bachs 'Wohltemperierte Klavier' ontstonden in een van de meest donkere periodes van zijn leven, de beginperiode van de Koude Oorlog toen de Cultuur onder strenge controle stond van het bureaucratisch staatsapparaat. Tegen door het regiem ongewenste uitingen van kunst kon meedogenloos worden opgetreden. Het beleid was onbetrouwbaar en ook dubbelhartig: omdat men beseftte dat Sjostakovitsj een musicus was van groot formaat, stuurde men hem enkele keren naar het buitenland, zelfs de USA, om goede sier met hem te maken. Maar de componist had thuis altijd een koffertje klaarstaan voor het geval hij zomaar op een nacht bezoek zou krijgen van de geheime dienst om te worden

weggevoerd naar een strafkamp. In 1950 bezocht hij het in de DDR gelegen Leipzig om de festiviteiten en vele concerten bij te wonen ter gelegenheid van Bachs 200e sterfdag. Terug in Moskou, geïnspireerd door Bach, componeerde hij in 4 maanden zijn op. 87, niet zoals Bach in chromatische volgorde, maar, net zoals Chopin's Preludes, volgens de kwintencirkel. Veel van de Preludes en Fuga's van Sjostakovitsj spiegelen zich qua thematiek, figuratie en karakter aan de in dezelfde toonsoort door Bach gecomponeerde stukken van WTK boek I en II.

Seizoen 2016 -17

woensdag 12 oktober: Utrecht String Quartet,

Thomas Oliemans, bariton

Barber, Dover Beach en Strijkkwartet op. 11

Othmar Schoeck, Notturmo op.47

vrijdag 28 oktober: eerste prijswinnaar Int. Vocalisten Concours 's Hertogenbosch (8-17 sept. 2016)

dinsdag 22 november: Osiris Trio

Beethoven, op. 70 nr 2 / Willem Jeths, 'Chiasmus'

Schönberg, 'Verklärte Nacht' (bew. Steuermann)

dinsdag 13 december: Boris Giltburg, piano

Schumann, Papillons op.2 / Brahms, Sonate nr. 1 op. 1

Rachmaninov, Études-Tableaux op.33

Prokofiev Sonate nr.7 op.83

woensdag 11 januari: Isabelle van Keulen, viool

Hannes Minnaar, piano

Mendelssohn, sonate in F (1838) / Beethoven, nr. 6

Mozart, KV 454 / Debussy, vioolsonate

maandag 20 februari: Klenke Quartett

Harald Schoneweg, altviool

Strijkkwintetten van Mozart (KV 174 en KV 593)

en Brahms (op.111)

woensdag 15 maart 2017: Schumann Quartett

Mozart: KV 590 / Schnittke: strijkkwartet Nr. 3 (1983)

Verdi: Strijkkwartet

recensies op de website:

www.kamermuziek-deventer.nl